# KONTROLLIARUANNE

30.08.2002 nr 2-5/02/51

# Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

Tallinn
2002

# Sisukord

**SISSEJUHATUS** ..... **4**

**1. ARVAMUSE ANDMISE LÄHTEKOHAD** ..... **5**

**2. ARVAMUS KESKKONNAMINISTEERIUMI 2001. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE JA RIIGIEELARVE TÄITMISE ARUANDE KOHTA** ..... **7**

**3. 2000. AASTA RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE AUDITI JÄRELKONTROLL** ..... **11**

**4. KESKKONNAMINISTEERIUMI JA RAHANDUSMINISTEERIUMI SEISUKOHAD** ..... **12**

**5. RIIGIKONTROLLI KOMMENTAAR KESKKONNAMINISTEERIUMI SEISUKOHTADELE** ..... **14**

**KESKKONNAMINISTEERIUMI VASTUSKIRI** ..... **15**

**RAHANDUSMINISTEERIUMI VASTUSKIRI** ..... **17**

# Sissejuhatus

Riigikontroll kontrollis Keskkonnaministeeriumi 31.12.2001 lõppenud majandusaasta kohta koostatud raamatupidamise aastaaruannet ja riigieelarve täitmise aruannet. Raamatupidamise aastaaruande koostamise kohustus tuleneb raamatupidamise seadusest ning rahandusministri 06.12.2001. a määrusest nr 105 “2001. a aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine”. Riigieelarve täitmise kohta aru andmine on sätestatud 09.06.1999 vastu võetud riigieelarve seaduse § 46 lõikes 1.

Auditi toimus ajavahemikul 06.05.2002 kuni 07.06.2002 vastavalt Riigikontrolli 2002. aasta tööplaanile.

Auditit juhtis finantsauditi osakonna auditijuht Alo Lääne, töögrupis osalesid audiitorid Krista Uuna ja Kristel Kerson.

# 1. Arvamuse andmise lähtekohad

## 1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse § 47 lõike 2 kohaselt kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta. Selle kohustuse täitmiseks teostab Riigikontroll majanduskontrolli (auditeid) asutuste ja isikute üle vastavalt Riigikontrolli seaduse §-le 7. Riigikontrolli majanduskontrolli (auditi) ulatus on sätestatud Riigikontrolli seaduse §-s 6.

## 1.2. Auditi eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduse § 6 lõikes 2 loetletud ülesandeid on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta aastaaruande ning 2001. aasta riigieelarve täitmise aruande kohta.

Arvamust avaldades tuginetakse järgmistele põhikriteeriumidele:

- kas majandustehingud on kajastatud sisuliselt ja aritmeetiliselt õigesti;
- kas varad on tegelikult Keskkonnaministeeriumi omad ja võlad Keskkonnaministeeriumi kohustused;
- kas varad ja kohustused tegelikult eksisteerivad;
- kas varad ja kohustused on nõuetekohaselt hinnatud;
- kas tulud ja kulud on kajastatud tekkepõhiselt, õiges perioodis ja täies mahus;
- kas Keskkonnaministeeriumi raamatupidamise korraldus vastab raamatupidamise seaduse ja rahandusministri määrustega kehtestatud nõuetele ning heale raamatupidamistavale ulatuses, mis kehtib Eesti Vabariigi avaliku sektori asutuste puhul;
- kas tulud on kogutud ja kulud on tehtud kooskõlas Riigikogu tahtega.

Majandustoimingute õiguspärasuse, finantsjuhtimise ja sisekontrollisüsteemi kohta me üldhinnangut ei anna, kuid toome välja olulisemad tähelepanekud.

## 1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[1] auditistandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldab piisava kindlustundega otsustada, et aastaaruanne ja riigieelarve täitmise aruanne ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale, millel põhinevad raamatupidamise aastaaruandes ja eelarve täitmise aruandes esitatud näitajad, samuti analüüsisime aruande koostamisel kasutatud arvestuspõhimõtteid ja juhtkonna raamatupidamislikke hinnanguid. Leiame, et meie audit annab piisava aluse avaldada arvamust Keskkonnaministeeriumi raamatupidamise aastaaruande ja eelarve täitmise aruande kohta.

[1] INTOSAI – International Organisation of Supreme Audit Institutions – Kõrgeimate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

## 1.4. Vastutus aruande õigsuse ja aruande aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Aruandes kajastuva info õigsuse eest vastutavad minister Heiki Kranich ja kantsler Sulev Vare.

Ministri vastutus:

- Valvab ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste ülesannete täitmise ning tegevuse seaduslikkuse ja otstarbekuse üle[2].
- Tagab sisekontrolli süsteemi rakendamise ja vastutab siseauditi korraldamise ministeeriumi valitsemisalas olevates asutustes[3].
- Kontrollib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste eelarvete täitmist ning kehtestab nimetatud riigiasutuste eelarvete täitmise kontrolli eeskirjad[4].
- Kinnitab koos raamatupidamise eest vastutava isikuga oma allkirjaga ministeeriumi valitsemisala koondaastaaruande õigust[5].

Kantsleri vastutus:

- Juhib ministeeriumi struktuuriüksuste tööd, koordineerib ministeeriumi valitsemisalas olevate riigiasutuste tegevust ja korraldab ministeeriumi asjaajamist[6].
- Korraldab riigivara kasutamist ministrilt saadud volituste piirides kooskõlas riigivaraseadusega[7].

Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande õigsust on oma allkirjaga kinnitanud kantsler Sulev Vare ja pearaamatupidaja Helgi Kook.

[2] Vabariigi Valitsuse seadus § 49 ja 95
[3] Vabariigi Valitsuse seadus § 49
[4] Riigieelarve seadus § 35 lg 2
[5] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 § 4 lg 3
[6] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 1
[7] Vabariigi Valitsuse seadus § 53 lg 9

# 2. Arvamus Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta

## 2.1. Olulisemad märkused

2.1.1. Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas tegutseb igas maakonnas piirkondlik keskkonnateenistus (kokku 15). Kõiki keskkonnateenistusi finantseeritakse Keskkonnaministeeriumi eelarvest, osa 134 alt. Ministeerium on käsitlenud kõiki keskkonnateenistusi eelarve täitmise aruandluse seisukohalt eraldi asutustena. Vastavalt eelarve täitmise aruandele kasutasid keskkonnateenistused 2001. aastal eelarvevahendeid kokku summas 56 288 475 krooni, sh vahendid palga ja majanduskuludeks saadi ministeeriumi peatüki (ptk 01) alt kokku summas 51 691 034 krooni. Nimetatud vahendid ei kajastu ministeeriumi eelarve täitmise aruandes.

2.1.2. Iga üksik keskkonnateenistus on ministeeriumi käsitluses samuti raamatupidamiskohustuslane. Õigusaktides sätestatud aruandluskohustust aga üksikul keskkonnateenistustel ei ole, rahandusministri määrusega[8] kehtestatud aruande formaadile vastava aastaaruande esitavad kõik keskkonnateenistused ühise koondaruandena: keskkonnateenistuste üksikaruanded saadetakse Keskkonnaministeeriumi ja ministeeriumi rahandusosakond koondab need üheks aruandeks. Sellise koondaruande esitamise kohustus ei ole õigusaktidega reguleeritud.

Vastavalt vabariigi valitsuse seadusele[9] kuuluvad maakondades asuvad keskkonnateenistused Keskkonnaministeeriumi struktuuri, seadusega sätestatud juhtudel on neil täitevvõimu volitused. Ka Keskkonnaministeeriumi põhimäärus[10] sätestab keskkonnateenistuste tegutsemise ministeeriumi struktuuriüksustena.

Me ei ole kontrollinud keskkonnateenistuste 2001. a aastaaruandeid, kuid toetudes eelnevalt välja toodud õigusaktidele leiame, et keskkonnateenistuste raamatupidamisaruandlust ei saa käsitleda lahus Keskkonnaministeeriumi raamatupidamisest ning Keskkonnaministeeriumi 2001.a aastaaruanne ei anna õiget ega õiglast ülevaadet asutuse majandustegevusest, kuna on kajastamata keskkonnateenistuste varad ja kohustused ning tulud ja kulud. See ei tähenda, et keskkonnateenistuste kohta ei võiks pidada ja esitada täiendavat aruandlust, mis oleks käsitletav ministeeriumi aruande lisana.

Keskkonnateenistuste 2001. a aastaaruanne näitab 2001. aasta tulemit summas 2 043 772 ja bilansimahtu 31.12.2001 seisuga 27 710 814 krooni.

2.1.3. Keskkonnateenistuste poolt 2001. aasta keskkonnakasutusest laekuvate tasude kogumine ning ülekandmine, kokku summas 263 223 640 krooni, ei kajastu Keskkonnaministeeriumi tulemiaruandes, kuigi samu tasusid puudutavad pangakontod ja osaliselt ka kohustused (vt ka p 2.1.4) on ministeeriumi bilansis arvele võetud. Auditi käigus selgus, et maksud, keskkonnakasutusest laekuvad tasud nimetatud summas ei kajastu ka teenistuste tulemiaruandes ega seega ka valitsemisala koondaruandes.

2.1.4. Auditi käigus selgus, et ei Keskkonnaministeeriumi bilansis ega Keskkonnateenistuste koondbilansis ei kajastata 31.12.2001 seisuga suuremat osa tekkepõhistest nõuetest ja kohustustest keskkonnakasutusest laekuvate tasude osas (seda nii tasude puhul, mida ministeerium ise kogub kui ka tasude puhul, mida koguvad keskkonnateenistused). Täheldasime, et ministeeriumis oli see info tegelikult olemas.

[8] Rahandusministri 06.12.2001 määrus nr 105
[9] Vabariigi Valitsuse seadus § 46 lg 4.2
[10] Vastu võetud VV 30.09.1999 määrusega nr 437; § 41

Keskkonnaministeeriumi bilansis seisuga 31.12.2001 on küll kajastatud pangakontod (summas 1 184 924 krooni), kuhu keskkonnateenistuste poolt kogutavad tasud laekuvad ning samas summas kohustusi nende tasude ülekandmise osas riigieelarvesse ja kohalikele omavalitsustele, ent summas 28 883 536 krooni on tekkepõhised nõuded ja kohustused kajastamata.

2.1.5. Tulemiaruande ridadel 1.5 "Toetused juriidilistelt ja füüsilistelt isikutelt" (raamatupidamiskonto 3710 "Toetused rahvusvahelistelt organisatsioonidelt") ja 2.7 "Ülekanded ja toetused" (konto 7741 "Assigneeringute ülekanded sihtasutustele ja mittetulundusühingutele, mis kuuluvad riiklikku sektorisse") kajastati summas 8 986 591 krooni Euroopa Ühenduse poolt lisakalastusvõimaluste eest saadud tasusid. Kuna ka rahandusminister[11] oma kirjaga soovitas nimetatud summasid käsitleda kalapüügiõiguse tasuna, oleks Keskkonnaministeerium pidanud seda kajastama sarnaselt teistele kalapüügiõiguste eest saadavatele tasudele, st maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumise kontodel (vastavalt tulemiaruande ridadel 6.1 ja 6.2).

2.1.6. Annetatud kapital seisuga 31.12.2001 moodustab 27 706 749 krooni. Juhime tähelepanu, et Rahandusministri määrusega[12] muudeti annetatud kapitali arvestuspõhimõtteid. Annetatud kapitalina arvestatakse ainult teistelt omanikelt (va riik) tasuta saadud põhivara. Põhivara, mis saadakse teistelt riigiasutustelt arvestatakse kapitali kirjel. Seetõttu oleks tulnud bilansikirjed inventeerida ning ümberhinnata nii, et annetatud kapitali kirjel kajastuks ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

## 2.2. Riigikontrolli arvamus

**Meie arvates,**

- **arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktis 2.1.1. kirjeldatud asjaolu mõju, on 2001. a riigieelarve täitmise aruanne, mis näitab Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta kassakuludeks 135 002 499 krooni, olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega[13] ja 2001. aasta riigieelarvega[14];**

- **arvestades auditi ulatust ja välja arvatud punktides 2.1.2 kuni 2.1.5 kirjeldatud asjaolude võimalikku mõju, on ülalmainitud raamatupidamise aastaaruanne seisuga 31.12.2001, mis näitab Keskkonnaministeeriumi 2001. aasta tulemiks kahjumit 5 641 390 krooni ja bilansimahuks 31.12.2001. a seisuga 100 145 761 krooni, olulises osas kooskõlas Eesti Vabariigi rahandusministri 06.12.2001. a määrusega nr 105 "2001. a raamatupidamise aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine".**

## 2.3. Raamatupidamisarvestust ja eelarvevahendite kajastamist puudutavad tähelepanekud, mis aastaaruande ega eelarve täitmise aruande õigsust ei mõjuta summade ebaolulisuse tõttu

2.3.1 Kogutavate maksude ja tasude ülekandmisel riigieelarvesse ei järgita Rahandusministri 01.03.2001 määrust nr 27 ega ka "Keskkonnakasutusest laekuva raha kogumise, jaotamise ja sihtotstarbelise ülekandmise juhendit"[15]. Maksude ülekandmiseks esitatakse raamatupidamisele

[11] 24.11.2000 kiri nr 30-6-06/11335
[12] Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105
[13] Riigieelarve seadus 09.06.1999
[14] Seadus "2001. a riigieelarve"
[15] Kinnitatud keskkonnaministri 18.05.2001 käskkirjaga nr 339

õiend vastavalt suulisele kokkuleppele 1 miljoni krooni kogunemisel arveldusarvele. Juhime tähelepanu, et vastavalt eelnimetatud määrusega kehtestatud "Seadusega "2001.aasta riigieelarve"" kavandatud tulude ja muude eelarvevahendite riigieelarvesse kandmise korrale"[16] tuleb laekumine kanda kaks korda kuus (8. ja kuu eelviimasel tööpäeval) Riigikassa kontsernikonto koosseisus olevale erikontole.

2.3.2 Rahandusministri 06.12.2001. a määrus nr 105 sätestab, et pikaajalisi finantsinvesteeringuid tuleb kajastada nende soetusmaksumuses, st väärtuses, millega nad arvele võeti[17]. Seejuures suurendatakse investeeringu summat vaid täiendava investeeringu tegemisel. See on vastuolus hea raamatupidamistavaga, mida järgides tuleks pikaajalisi finantsinvesteeringuid kajastades kasutada kapitaliosaluse meetodit[18]. Riigikontroll on teadlik, et Rahandusministeeriumi juures tegutsev riigiraamatupidamise ümberkorraldamise komisjon tegeleb selle vastuolu lahendamisega. Sellele vaatamata tahame tähelepanu juhtida, et kuni uute juhtnööride rakendumiseni ei anna Keskkonnaministeeriumi bilanss õiget ja usaldusväärset ülevaadet riigi osalusega äriühingute aktsiate ja osade kohta.

Pikaajaliste finantsinvesteeringute osakaal Keskkonnaministeeriumi bilansimahust on kokku 65,6 % (65 658 500 krooni). Osalus äriühingute omakapitali põhjal on aga 2000. aasta aruannete põhjal 31.12.2000 seisuga 83 599 207 krooni.

2.3.3 Tulemiaruande real 2.7 "Ülekanded ja toetused" kajastuvad summas 4 205 000 krooni rahvusvahelistele organisatsioonidele ülekantud liikmemaksud. Leiame, et vastavalt heale raamatupidamistavale[19] tuleks nimetatud summasid käsitleda perioodi kuluna ning kajastada tulemiaruande real 2.5 "Majanduskulud". Samuti ei ole 31.12.2001 seisuga bilansis ettemakstud tulevaste perioodide kulude reale üles võetud 2002. aasta eest makstud liikmemaksude osa, vaid on kajastatud samuti tulemiaruandes ülekannete ja toetustena.

2.3.4 Bilansireal 22.1 "Bilansiväliselt arvestatava vara maksumus" kajastatakse summas 12 001 050 krooni Eesti Ühispanga ja AS-i Eesti Metsataim aktsiaid, mida kajastatakse ka bilansi aktivakontodel (vastavalt ridadel 2 "Aktsiad ja muud väärtpaberid" ja 8 "Pikaajalised finantsinvesteeringud"). Leiame, et nimetatud vara kajastamine täiendavalt bilansivälise varana on eksitav.

2.3.5 Võrdlesime bilansis kajastatud viitlaekumiste summat (67 585 krooni) Eesti Ühispanga kinnituskirjas sisalduvate andmetega. Selgus, et arveldusarvetelt seisuga 31.21.2001 laekumata intressisumma oli kokku 71 689 krooni. Seega on Keskkonnaministeeriumi bilansis viitlaekumised ja intressitulud kajastatud väiksemana summas 4 104 krooni.

2.3.6 Auditi käigus leidsime, et 31.12.2001 seisuga ei kajasta bilansikirje 1.2 "Pank" ministeeriumi rahaliste vahendite tegelikku seisu. Meie hinnangul on bilansis kajastamata üks Hansapangas olev pangakonto summas 211 krooni. 2001. aastal oli pangakonto deebetkäive 400 krooni.

## 2.4. Ettepanekud

Riigikontroll teeb Keskkonnaministeeriumile järgnevad ettepanekud:

2.4.1. Soovitame Keskkonnaministeeriumil võtta seisukoht käesoleva aruande punktides 2.1.1 ja 2.1.2 välja toodud tähelepanekutest tulenevate probleemide suhtes ning kaaluda

[16] Rahandusministri 01.03.2001 määrus nr 27 § 22
[17] § 20 lg 2
[18] Raamatupidamise seadus § 28 lg 2
[19] ERS 7 "Raamatupidamise aastaaruande kasumiaruannete kirjete sisu (revideeritud 2000)" p-d A9 ja B6

ministeeriumi piirkondlike struktuuriüksuste (keskkonnateenistuste) majandustehingute ning varade ja kohustuste kajastamist edaspidi Keskkonnaministeeriumi aruannetes.

2.4.2. Kajastada edaspidi kõikide keskkonnakasutusest laekuvate tasude kogumine ja ülekandmine, samuti nende tasudega seotud tekkepõhised nõuded ja kohutused ministeeriumi aastaaruandes.

2.4.3. Kajastada lisakalastusvõimaluste eest saadud tasusid sarnaselt teistele kalapüügiõiguste eest saadavatele tasudele, st maksude, maksete, lõivude ja tasude kogumise kontodel ning tulemiaruande ridadel 6.1 “Tulud maksude kogumisest” ja 6.2 “Maksude, maksete, lõivude ja tasude ülekandmine”.

2.4.4. Aastaalguse ja lõpu seisuga annetatud kapitali bilansikirjed inventeerida ja ümberhinnata nii, et neil kirjel kajastuks ainult teistelt omanikelt tasuta saadud põhivarad.

2.4.5. Tulude kandmisel riigieelarvesse lähtuda rahandusministri 01.03.2001 määrusega nr 27 kehtestatud “Seadusega “2001.aasta riigieelarve”” kavandatud tulude ja muude eelarvevahendite riigieelarvesse kandmise korrast”.

2.4.6. Vältida bilansi aktivas juba kajastatud varade (Eesti Ühispanga ja AS-i Metsataim aktsiad) topelt kajastamist ka bilansiväliste varadena.

Riigikontroll teeb Rahandusministeeriumile ettepaneku:

2.4.7. Võtta seisukoht käesoleva aruande punktides 2.1.1 ja 2.1.2 välja toodud tähelepanekutest tulenevate probleemide suhtes.

# 3. 2000. aasta raamatupidamise aastaaruande auditi järelkontroll

## 3.1. Riigikontrolli poolt läbiviidud 2000. a aastaaruande auditis toodud tähelepanekute[20] tulemusena on Keskkonnaministeerium täiustanud järgmisi arvestusvaldkondi:

3.1.1 Bilansikirjel "Maksukohustused" ekslikult kajastatud lühiajalised kohustused riigile ja asutustele summas 1 113 002 krooni on nüüd kajastatud bilansikirjel "Muud lühiajalised kohustused".

3.1.2 Finnish Environment Institut-i 16.11.2000. a arve nr SY00P0152-044 tanker "Alambra" reostuse likvideerimise eest summas 226 280 FIM (595 473 krooni) võeti kohustusena arvele ja tasuti 19.02.2002.

3.1.3 Kalapüügiõiguse tasu kogumiseks avatud kontod, mille haldamisega tegeleb ministeeriumi kalavarude osakond, on 31.12.2001 seisuga kajastatud Keskkonnaministeeriumi bilansis.

3.1.4 Tähelepanekud ettemakstud tulevaste perioodide kulude vale kajastamise kohta on arvesse võetud ja 2001. a aastaaruandes selliseid vigu enam ei esine.

3.1.5 Keskkonnaministeerium on 2001. a jooksul välja selgitanud ja korrigeerinud vahed maksusaldodes raamatupidamise ja Maksuameti andmete vahel. Seisuga 31.12.2001 vahesid eelnimetatud registrites kajastatud andmetes ei esinenud.

3.1.6 Osalus AS-is Nexus (aktsiate väärtus bilansis 8 000 krooni, aktsiate tegelik nimiväärtus oli 17 600 krooni, mis moodustas AS-i aktsiakapitalist 4,4%) kajastus 2001.a aastaaruandes bilansireal 2 "Aktsiad ja muud väärtpaberid". Osalus ei moodustanud 10% aktsiakapitalist ja riik ei tohi omada äriühingu aktsiaid väiksema osalusega kui 10%[21]. 23. aprillil 2002 aktsiad võõrandati.

[20] Riigikontrolli 29.06.2001 kontrolliakt nr 11-1/ 038
[21] Riigi poolt eraõiguslike juriidiliste isikute asutamise ja nendes osalemise seadus § 12 lg 1 ja § 2 p 5.

# 4. Keskkonnaministeeriumi ja Rahandusministeeriumi seisukohad

Keskkonnaministeeriumi kantsler Sulev Vare on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[22]:

- Tähelepanek 2.1.2. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 30. detsembri 1999.a. määruse nr 437 "Keskkonnaministeeriumi põhimäärus" paragrahvile 47 registreeritakse piirkondlik keskkonnateenistus "Riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste riiklikus registris". Piirkondlike keskkonnateenistuste vastavad registrikaardid on registri poolt Keskkonnaministeeriumi piirkondlikule keskkonnateenistusele väljastatud. Antud registris registreerimisega muutuvad keskkonnateenistused asutusteks, kes oma raamatupidamise korraldamisel on Keskkonnaministeeriumi hinnangul kohustatud lähtuma rahandusministri 17. märtsi 1995.a. määrusega nr. 46 kinnitatud "Eelarveliste asutuste Raamatupidamise korraldamise eeskirjadest". Sellele viitav ka asjaolu, et vastavalt Keskkonnaministeeriumi põhimääruse paragrahvi 32 punktile 12 on keskkonnateenistuse juhataja ülesandeks korraldada teenistuse raamatupidamist. Seega ei ole raamatupidamiskohusluse määratlemisel tegu mitte ministeeriumi käsitlusega, vaid tegevuse korraldamisega vastavalt kehtivatele õigusaktidele.

  Keskkonnaministeeriumi kantsleri 12. juuni 2002. aasta käskkirjaga nr. 483 on moodustatud töörühm, kelle ülesandeks on välja töötada ettepanekud Keskkonnaministeeriumi raamatupidamise töö edasiseks korraldamiseks. Ettepanekud esitatakse töörühma poolt 01. oktoobriks 2002.a.

- Tähelepanekud 2.1.3 ja 2.1.4. Alates 2002.aastast leiavad keskkonnakasutusest laekuvate tasudega seotud toimingud kajastamist Keskkonnaministeeriumi tulemiaruandes ja bilansis.

- Tähelepanek 2.1.5. Lisakalastamisvõimaluste eest tulevikus laekuvad tasud kajastatakse vastavalt Rahandusministeeriumi poolt kehtestatud regulatsioonidele ja juhistele.

- Tähelepanek 2.1.6. Rahandusministri 06.12.2001.a. määrus 105 sätestab juhised 2001.a. aastaaruande koostamiseks. Antud määrusest ei selgu ühemõtteliselt (ei ole arusaadav), et tulnuks tagasiulatuvalt läbi viia inventuur ka eelmiste aastate tehingute osas ja ümberhinnata ning korrigeerida aasta alguse annetatud kapitali bilansikirjet. Vältimaks lahkarvamusi teeb Keskkonnaministeerium antud küsimuses Rahandusministeeriumile järelepärimise ning sõltuvalt Rahandusministeeriumilt saadud vastusest teeb vajalikud korrektsioonid.

- Tähelepanek 2.3.1. On ette valmistatud keskkonnaministri käskkirja projekt, millega keskkonnaminister juhib tähelepanu asjaolule, et keskkonnakasutustasude ülekandmisel riigieelarvesse tuleb järgida rahandusministri poolt kehtestatud regulatsioone.

[22] Keskkonnaministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 15-16

Rahandusminister Harri Õunapuu on käesolevas aruandes toodud seisukohti ja ettepanekuid kommenteerinud järgmiselt[23]:

- Arvestades asjaolu, et keskkonnateenistused on, vastavalt Vabariigi Valitsuse seadusele, Keskkonnaministeeriumi struktuuriüksused, kuuluvad teenistuste kasutamisel ja haldamisel olevad riigi varad ja kohustused ning tulem kajastamisele Keskkonnaministeeriumi aruandluses.

  Keskkonnateenistuste käsitlemine ministeeriumi haldusala asutustena ei ole õigustatud.

  Kui minister peab otstarbekamaks korraldada arvestus kohtadel (maakonnad), tuleb seda aktsepteerida, arvestuse tulemused kuuluvad aga kajastamisele ja kinnitamisele Keskkonnaministeeriumi aastaaruande koosseisus, rahandusministri määruses 06. detsember 2001. a nr 105 antud korras.

[23] Rahandusministeeriumi vastuse täistekst on esitatud käesoleva kontrolliaruande lisas, vt lk 17

# 5. Riigikontrolli kommentaar Keskkonnaministeeriumi seisukohale

- Tähelepanek 2.1.2. Nagu ka Rahandusministeeriumi vastuses on märgitud võib minister korraldada raamatupidamisarvestust kohtadel (maakonnad), kuid arvestuse tulemused kuuluvad kajastamisele ja kinnitamisele Keskkonnaministeeriumi aastaaruande koosseisus. Samuti peame vajalikuks lisada, et aruandekohuslus ei ole seotud asutuste registreerimisega "Riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste riiklikus registris". Keskkonnateenistused olid selles registris registreeritud nende staatuse tõttu enne ühendamist ministeeriumiga.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

# KESKKONNAMINISTEERIUM

Pr Kaie Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 Tallinn

16.august 2002 nr.5-1/5581

Seisukohad kontrolliaruande eelnõule
"Riigikontrolli arvamus Keskkonnaministeeriumi
2001.aasta raamatupidamise aastaaruande ja
riigieelarve täitmise aruande kohta".

Esitame Teile oma seisukohad kontrolliaruande eelnõus toodud Riigikontrolli märkuste, arvamuste ja ettepanekute kohta alljärgnevas:

1. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 30. detsembri 1999.a. määruse nr 437 "Keskkonnaministeeriumi põhimäärus" paragrahvile 47 registreeritakse piirkondlik keskkonnateenistus "Riigi- ja kohaliku omavalitsuste asutuste riiklikus registris". Piirkondlike keskkonnateenistuste vastavad registrikaardid on registri poolt Keskkonnaministeeriumi piirkondlikule keskkonnateenistusele väljastatud.. Antud registris registreerimisega muutuvad keskkonnateenistused asutusteks, kes oma raamatupidamise korraldamisel on Keskkonnaministeeriumi hinnangul kohustatud lähtuma rahandusministri 17. märtsi 1995.a. määrusega nr. 46 kinnitatud "Eelarveliste asutuste Raamatupidamise korraldamise eeskirjadest". Sellele viitav ka asjaolu, et vastavalt Keskkonnaministeeriumi põhimääruse paragrahvi 32 punktile 12 on keskkonnateenistuse juhataja ülesandeks korraldada teenistuse raamatupidamist. Seega ei ole raamatupidamiskohusluse määratlemisel tegu mitte ministeeriumi käsitlusega, vaid tegevuse korraldamisega vastavalt kehtivatele õigusaktidele.
   Keskkonnaministeeriumi kantsleri 12. juuni 2002. aasta käskkirjaga nr. 483 on moodustatud töörühm, kelle ülesandeks on välja töötada ettepanekud Keskkonnaministeeriumi raamatupidamise töö edasiseks korraldamiseks. Ettepanekud esitatakse töörühma poolt 01. oktoobriks 2002.a.

2. Alates 2002. aastast leiavad keskkonnakasutusest laekuvate tasudega seotud toimingud kajastamist Keskkonnaministeeriumi tulemiaruandes ja bilansis.

3. Lisakalastamisvõimaluste eest tulevikus laekuvad tasud kajastatakse vastavalt Rahandusministeeriumi poolt kehtestatud regulatsioonidele ja juhistele.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg.nr
16.08.2002 27.1-FA/02/125-2

Toompuiestee 24
15172 TALLINN
telefon 626 2802
faks 626 2801
e-post: min@ekm.envir.ee
Reg. nr 70001231

4. Rahandusministri 06.12.2001.a. määrus 105 sätestab juhised 2001.a. aastaaruande koostamiseks. Antud määrusest ei selgu ühemõtteliselt (ei ole arusaadav), et tulnuks tagasiulatuvalt läbi viia inventuur ka eelmiste aastate tehingute osas ja ümberhinnata ning korrigeerida aasta alguse annetatud kapitali bilansikirjet. Vältimaks lahkarvamusi teeb Keskkonnaministeerium antud küsimuses Rahandusministeeriumile järelepärimise ning sõltuvalt Rahandusministeeriumilt saadud vastusest teeb vajalikud korrektsioonid.

5. On ette valmistatud keskkonnaministri käskkirja projekt, millega keskkonnaminister juhib tähelepanu asjaolule, et keskkonnakasutustasude ülekandmisel riigieelarvesse tuleb järgida rahandusministri poolt kehtestatud regulatsioone.

6. AS Eesti Ühispank ja AS Metsataim aktsiaid ei leia enam kajastamist Keskkonnaministeeriumi bilansivälises arvestuses.

7. Kõikide pangakontode kajastamise tagamiseks täiendame inventeerimise reglementi.

Lugupidamisega

Sulev Vare
Kantsler

Ullar Udras 6262910
Pilvia Nirgi 6262885

# RAHANDUSMINISTEERIUM

Hr. Juhan Parts
Riigikontrolör

Teie 19.07.2002 nr 2-7.1/FA/02/1258

Ärakiri: Hr. Heiki Kranich
Keskkonnaminister

Meie 25. 07.2002 nr I-1.13/ 9154

Austatud härra Parts

Arvestades asjaolu, et keskkonnateenistused on, vastavalt Vabariigi valitsuse seadusele, Keskkonnaministeeriumi struktuuriüksused, kuuluvad teenistuste kasutamisel ja haldamisel olevad riigi varad ja kohustused ning tulem kajastamisele Keskkonnaministeeriumi aruandluses.

Keskkonnateenistuste käsitlemine ministeeriumi haldusala asutustena ei ole õigustatud.

Kui minister peab otstarbekamaks korraldada arvestus kohtadel (maakonnad), tuleb seda aktsepteerida, arvestuse tulemused kuuluvad aga kajastamisele ja kinnitamisele Keskkonnaministeeriumi aastaaruande koosseisus, rahandusministri määruses 06.detsember 2001.a nr 105 antud korras.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Minister

Virve Vanaveski 611 3501
virve.vanaveski@fin.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev Reg nr
29.07.2002 2-7.1-FA/02/1258-2

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Reg. kood 70000272

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee